

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 — — —
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 — — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétévi és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 20.

A kenyér.

Olaszországnak több városában ki-tört a harcz a kenyérért. Anconában kezdtek, Maceratában folytatták, most Senigagliában szedik szét a raktárakat és viszik el erőszakkal a kenyeret.

De ne menjünk ilyen messze. Torontálban a kormány öt millió forintnál több adót enged el az éhező népek. Saját-ságos logika ugyan, az éhező népet, mely ugy sem tud fizetni, — legfeljebb a bőrével, — adó elengedéssel laktatni jól, de minden esetre illusztrálja e kormány eljárás az inség nagy voltát.

Ez az inség pedig a híres buzatermő Magyarországon nem olyan véletlen, esetleges valami, hanem állandó rovat, csak a helyszín más más, a felvidék, vagy a beregi ruthénség, vagy Torontál.

Ki eszi meg ezeknek a kenyérét?

Mert ha az Isten arra az imádságra tanított bennünket, hogy kérjük a mi mindennapi kenyérünket, akkor teremtett is ő annyi kenyeret, hogy mindenkinek ki jusson minden napra a szükséges darab. Ki meri el venni felebarátjától azt a darabot, mely nem őt illeti, melyért más imádkozott, mely más táplálására adatott?

Fel említettük egy előbbi cikkben a legundokabb uzsora láncolatot, mely kezdi a jómódnak megrontásán, folytatja a koldusok fosztogatásán és végzi a nép véreinek kiszipolyozásán.

Aztán, mert a pénznek nincs szaga,

ha tele szivta magát a pióca, ha felgazdagodott és egy pár forintot oda dob a hirdalok szemeláttára a kiszipolyozot-taknak, még áldás is hangzik a jó urak felé.

És ez a legnagyobb büne a liberális rendszernek, hogy elszaporodni engedte a gonoszokat, hogy csak a füleivel látott mindig, s ha valaki jelszavait, világ boldító frázisait hangoztatta, az jó ember volt előtte. Meg elégedett a hanggal, a kezeket nem nézte soha.

Igy jutott az áldás olyanokra, kik botot és bilincset érdemeltek volna.

A nemzetiségi izgatók legyaláznak memorandumaikkal a külföld előtt, alá aknázzák államiságunkat itthon, de szabad-elvű képviselőket választanak, ah! jó fiuk ezek, ne bántsuk őket.

Az uzsorások kifosztják a népet, nemzetközivé teszik az előbb hazájáért élő haló parasztot, de a pénz lovagjai jól öltözött urak, ragyognak rajtuk az ékszerek, mikor a hatalom körül süt-kéreznek, mert hisz ezek mindig a hatalom barátjai, melynek árnyékában felnőni bírtak, s mikor az intézők, hazánk hatalmasai végig néznek maguk körül, s látják a sok kiékesített, duzzadó tárczáju urat, nyugodtan mondják, ime! boldog a magyar.

Hogy is ne volna! Budapest csodálatosan épül, a városok országszerte megnagyobbodtak, palotákkal vannak teli rakva, gyárak, vicinális és magán vasutak nyüzsögnek minden felé, ime a haladás.

Csak hogy míg a városok nőnek, a

faluk pusztulnak, míg paloták épülnek a városban, addig sok kunyhót nem tud kitarozni a tönkre ment tulajdonos. A gyárak gazdája nem ismeri sem Pusztaszert, sem a Sajót, sem Mohácsot, sem a »Moriamur« jelenetet, idegen ez legnagyobb részt és a paloták tulajdonosainak nem volt kuriája régebben.

Nem annyira boldog ilyen viszonyok között a magyar, mint inkább megboldogul.

Mert hol az orvosság a nép bajára?

A képviselő választások kinevezés útján vannak, s aki más véleménynyel volna, azt kijózanítja »választás« nál a puska tus. A parlamentben a bizottságok választása szintén kinevezés, mint azt Emmer és Chorin esete is mutatja.

A közigazgatásban, a hivatalokban nem a diploma, hanem a születési jegy dönt s jajj annak, ki nem koma, sógor vagy atyafi.

A kéz kezet mos elve divik, az ezer szálu önérdék az, melyből ügyes kezek hurokat fonnak a nép nyakára.

Nézzen körül a liberális rendszer és lássa meg barátait. A nemzetiségeket, a nemzetközi tőkét és a végzett földbirtosok légióját. Mind olyan ez, aki már kapott valamit, vagy vár valamire, a hivatalnok osztályon kívül, melynek muszáj be állani rendszer támogatónak, bár nem kapott s nem is fog kapni, de független elemet s különösen a magyar népet nem fogja maga körül látni.

Nézzen körül a liberális rendszer és ha gazdagságot, jólétet lát, a magyar népet nem fogja ott látni.

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

A csata napja.

Irta: Edmondo de Amicis.

Mondja el, kérem, — szolt egy fiatal nő, egy tiszthez, a ki ép visszatért a háborúból — mondja el, voltaképen mit érez, mire gondol az ember azokban a szörnyű pillanatokban. De arra kérem, legyen őszinte. A katona, mikor háborúról beszél, nagyokat szeret mondani, s talál is eleget, a ki hisz neki. Csak hogy én nem tartozom az ilyen hiszékenyek közé. Mondja el nekem az igazat, semmi egyebet, csak az igazat, mindenféle cziczoma nélkül: csata-leírásokat eleget olvastam már — azok mind egy kaptafura vannak úgyve.

Tegyük fel, hogy nagy mezőség közepén vagyunk, — kezdé a fiatal tiszt beszédét — nyílt helyen, reggel, szép őszi napon derült, nyugodt időben. Tegyük fel, hogy innen-től fogva a hol állunk, a talaj lassan-lassan emelkedik míg végre egy szép nagy, magas, szabályos görbéktől határolt halmot képez, melynek csúcsa körülbelül félóra járásnyira esik tőlünk. Azon a reggelen mi ép olyan halom tövé-nél voltunk, a milyet leírtam egy nagy me-

zőségen, és vártunk. Itt is, ott is, jobbról balról a távolban a fák mögött, a halmok mögött a szőlők mellett az árkokban, mindenütt katona volt, állva, ülve, fekve, ki földellen fővel, ki meg kigombolt ruhákkal kinek a földön, kinek a térdén a puskája és valamennyi komoly és gondolkodó.

A tiszték együvé csoportosulva csevegtek, vagy halkán néhány szót váltottak egymással röviden, egy-egy szótaggal, egy-egy jellel közölve gondolataikat; közbe-közbe feltekintettek, körülnéztek, hátra néztek. De sokkal hosszabb ideig néztek fölfelé; ugy látszott valamennyien onnan fölülről várnak valamit: minden tekintet oda irányult arra a csúcsra, mintha minden perczen ott kellett volna megjelenie valaminek.

És csakugyan odafenn balfelől egy ponton, a hol sok cziprus állt együtt, egy hosszú fekete fal tűnt elénk, mely lassan-lassan mozgott tovább, folyton előre, hasonlítva azokhoz az árnyékokhoz minőket elszigetelt felhőcskék szoktak vetni a napra, mikor elhaladnak előtte. És mennél előbbre haladtak, annál szélesebb lett a folt, annál gyorsabban közelgett. Egy hadoszlop katona volt teletüzdelve szuronyokkal, melyek egymás villogását csillogtatták vissza; fekete folyam teleszórvva ezüst kalászokkal. Mi vala-

mennyien némán, mozdulatlanul követtük lép-teiket, kísértük figyelemmel minden mozdulatu-kat, félig nyitott szájjal, merőn odaszegzett szemmel; az egész zászlóaljban köröskörül nem hallatszott egy lehelet, nem látszott egy jel-adás, mintha csak szobrok álltak volna ott.

Hirtelen egy hang felkiált: Ott, ott, a másik felén!

És csakugyan, odafünt, jobbról a csúcson, a hollywood dűledezett házikó állott egy másik, még szélesebb és még hosszabb hadsor tűnt elénk, ez is villogva a sok szuronytól zárt sorokban, gyorsan határozott lépésekkel mentek előre ép szembe amazzal.

Halk moraj támadt.

— Hányan lehetnek?

— Egy ezred.

— Nem, két zászlóalj!

— Ugy látszik, bersaglierek.

— Sorkatonzáság!

— Bersaglierek!

— Nem azok.

— De azok, látom a fővegükről.

— Megállanak.

— Csak ugy látszik!

— Nem, megállottak.

— Látod, hogy mozognak?

És azalatt a két csapat közti tér fogyott.

Alkalmi vétel!

☞ Telefon összeköttetés ☜

Előre haladt idény miatt, az összes téli árak, u. m. Jäger alsók és harisnyák, posztó czipők és csizmák téli (loden) kalapok rendkívül le-szállított árban csakis

REICHARD áruházában

Nagyvárad, Fő-utca.

(Orsolya zárdá épület) kaphatók.

a marburgi czipő-gyár egyedüli főraktára.

Kiket hizlalt fel ez a rendszer?

A komákat, az atyafiságot a maga fajtáját; és a nemzetiségeket, mi közben megerősödött az uzsorások pióca hada.

Ki eszi hát meg a nép kenyerét?!

Az a rendszer, mely másokat hizlal, mely a szolgálatokért konczokat osztogat. Mert mások koncza, husos fazeka, a nép kenyeréből van összegyúrva.

Minél több koncz jut egyeseknek, annál többször fog hiányozni a kenyér a népnél.

Pusztuljon a rendszer, hogy meg legyen mentve a nép, legyen vége a husos fazéknak, hogy megmaradhasson a nép kenyeré. Mert az Isten mindenkinek adott — az emberek szedik el egymástól a kenyeret.

P—y.

A várnai mandátum sorsa.

A képviselőház második bíráló bizottsága Apáthy Péter elnöke alatt tartott mai ülésében folytatolagos tárgyalás alá vette a Ruffy Pál által megtartott vizsgálat alapján Sipeky Sándor Trencsénmegye várnai kerületében megválasztott képviselőnek kérvénnyel megtámasztott választása ügyét. A kérvényező képviselő Gönther Antal ügyvéd, a megválasztott képviselő megbízottjaként Reiner Gyula ügyvéd a választást védő választók meghatalmazottjaként Stern Rezső zsolnai ügyvéd jelent meg.

Kozma László bizottsági jegyző felolvastán a bizottság által megállapított azon kérdéseket, melyek a vizsgálóbiztos eljárásának alapjául szolgáltak, Fischer Sándor előadó röviden ismertette a megtartott vizsgálat eredményeit, nevezetesen azt, hogy az a féktelen vallási izgatás, mely az egész kerület nyugalma felzavarta, indította a választási elnököt az igazolványokra vonatkozó ismeretes rendeletének kibocsátására. A körjegyzők eskü alatt vallják, hogy a rendelet minden községben ki lett hirdetve. Többen vallják, hogy az igazolványokat mind kiosztották; egy két jegyző azonban azt vallja, hogy kiadta az értesítést, hogy az iga-

zolványok nála átvehetők, de igen kevesen jelentkeztek; mások meg, hogy kiosztották ugyan az igazolványokat, de azok nagyrészt visszahozták avval a megjegyzéssel, hogy a jelvényük fehér, ők zöld igazolványt nem fogadnak el, mert nem akarnak liberálisok lenni. Több választó meg azt vallja, hogy kérésük daczára nem kaptak igazolványt. A katonai kordonnál levő rendezőknek tényleg utasításul volt adva, hogy csak olyanokat bocsássanak be, akiknek zöld igazolványuk van, de a választási elnök megtudván, hogy másféle igazolványok is vannak, elrendelte a választás folyamán, hogy azokkal is átbozsássák a választókat. A választási és küldöttségi elnökök azt vallják, hogy ez a rendelet még délelőtt kiadott és egy esperes és más tanúk is akként nyilatkoztak, hogy délután már szabadon jöhettek-mehettek; de a kérvényező számos tanuja szerint a kérdéses elnöki rendelet nem hajtatott végre és a választók közül többen állítják, hogy ha az első kordonon át is mehettek, a másodiknál már megállították őket.

Az előadói ismertetés után elnök első sorban eldöntendőnek tartja azt, vajjon a bizottság kielégítőnek találja-e a vizsgálat tárgyává tett kérdésekre nézve a vizsgáló biztos jelentését? — Bartha Ödön biz. tag kívánatosnak tartaná, hogy a felek képviselői is nyilatkozzanak az iránt, vajjon van-e a jelentés tekintetében kifogásuk. — Gönther, Reiner és Stern ügyvédek kijelentik, hogy a vizsgálati anyagot elég kimerítőnek tartják és nem kívánják kiegészítést.

Ezután a bizottság az elnök által felvetett kérdés fölött való tanácskozással visszavonult.

Félórai tanácskozás után elnök kihirdette a bizottság végzését, mely szerint tekintettel arra, hogy a kérvényben megnevezett tanukat nem hallgatták ki mind, a házszabályok 84. §-ának első pontja alapján pótvizsgálat rendeltetett el.

Ezzel az ülés véget ért.

Uj autonomiai képviselő.

Kanczi István belügyminiszteri osztály tanácsos a mohácsi kerületben 2105 szavazattal,

dr. Antal Gyula 1470, Darányi Ferencz 274 szavazata ellenében, tehát 635 szótöbbséggel a kath. autonomiai kongresszus képviselőjévé megválasztott.

A magyar államvasutak bevételei a múlt évben.

A magyar kir. államvasutak saját vonalain, — tehát kezelésükben levő helyi érdekű vasutak nélkül — a múlt év eleje óta december hó végéig, illetve az 1897. egész évben pedig volt a megközelítőleg bevétele (minthogy az utolsó 3 hónap még nincsen véglegesen leszámolva) a személy- katonai és podgyászforgalomból 22,560.595 és az áruforgalomból 65,742.955, összesen tehát 88,303.550 frt volt, a mihez még mintegy 7 millió fog járulni különféle bevételek czimén, melyekben a magyar kir. államvasutak üzemében levő helyi érdekű vasutak által fizetendő önköltségi megtérítések is befigyelendők. Az előző, rendkívüli kedvező milenniumi évben a bevétel a személyforgalomból 23,880.144 és az áruforgalomból 67,787.828, összesen tehát 91,667.972 frt és különfélék után 6,222.002 frt volt. A múlt évi keveslet tehát mintegy 1,300.000 frt a személy- és 2 millió frt az áruforgalomból, a pálya kilométerenkénti szállítási bevétel pedig (mely 1896-ban 12.127 frt volt) leszállott 1897-ben 11.530 forintra, mely számok egyébiránt a végleges leszámolás alapján még helyesbitendők lesznek.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 20.

A képviselőház ma befejezte a második ülészak megalakulásának hosszas proceduráját.

Az elnökök és jegyzők választása után ma a bizottságok megalakítása került sorra. Gépies munka szörnyen, a beadott szavazólapok összeolvasásából áll az egész.

Minden párt előre összeállította listáját hogy tagjai közül kit melyik bizottságba akar bejuttatni. A kormánypárt megszabta, hogy

Remege méregettük perczről-perczre. Tekintetünk nyugtalanul tévelyget az egyik csapatról a másikhoz, gyorsan mint a gondolat, kíváncsian, mohóan. Minden életünk szemünkben volt, a lelkünk odafönn.

És azalatt aközben a tér kisebbedett, kisebbedett; a két sereg már nagyon közel volt egymáshoz; gyorsan haladtak nagyon, gyorsan, kissé rendetlenül és összezavarodva. Mi meg, mintha oda lettünk volna szegezve, néztük őket kimeresztett szemmel, mozdulatlanul. A szívünk gyorsan dobogott; lélekzetünk elakadt.

Hirtelen, mintegy ugyanabban a perczen, valami villámfény csillogott a két sereg felett, lecsapott, aztán eltűnt... Leeresztették a szuronyaikat...

Rögtön azután nekirohantak egymásnak. Hozzánk egy üvöltés hallatszott, mely rettenetes lehetett.

Mi halk mormogással válaszoltunk.

Ott vannak, alig pár lépésnyire egymástól; ütközésre rohannak, megütköznek. Az egyik sereg enged, meglazul, hátrál, megoszlik, szétzavarodik jobbra és balra... Szaladnak.

Uj kiáltás hatolt el hozzánk, örömkialtás és mi is azzal feleltünk. A mi kiáltásunk, mely már annyi ideje fojtogatta mellünket, de a melyet el kellett nyomnunk, most egyszerre kitört a börtön ajtajából, kiszökött a légbe, lelkünk legislegmélyéből, vadul, hosszasan, élesen.

A győzedelmes hadsereg egy perczig megállott, de aztán tovább rohant, úgyve a futókat; mögöttük eltávolodva, folyton kisebb meg kisebb lett, lekete ponttá alakult, eltűnt.

E pillanatban érezes, kemény férfihang szólalt meg közöttünk:

— Rajtatok a sor! helyre!

Örnagyunk hangja volt.

Egy pillanat és mindenki talpon állott, fegyverben; a sorok örült gyorsasággal újra alakulnak; nagy nyüzsgés, nagy zugás, nagy tolongás; aztán csend. Még egyik-másik szaladgál, helyét keresve; a ki megtalálta, oda furakodik, a ki nem találta, könyökével csinál magának... A zászlóalj rendben állott.

Szép látvány v. lt. Ez a sokaság, mely csak kevéssel ezelőtt még széjjel volt szóródva, heverészett a földön, kigombolt kabátokkal, feloldott övekkel, fegyverét a föbe dobva: ime, most itt áll egy perc alatt, egyenesen, sorban, mozdulatlanul, némán és készen a halálra. Elég szemük közé nézni és tudja az ember, hogy olyan nép ez, mely vagy meglátja az ellenség hátát, vagy saját holttesteivel fűdi a sik mezőt. A zászló szilárdul áll; a mely fogja, nem remeg a kar. Azok között, a kik mintegy szurony-védállal veszik körül, büszke arcokat láthatni és villámló szemeket.

— Előre! — dördül el az ismert hang.

Hirtelen mozgás minden szakaszban; zugás, susogás, aztáncsend.

— Előre! — ismétlik a kapitányok.

Előre hát, föl a dombra.

Hirtelen meredekké, sziklássá lesz a talaj; sokan megbotlanak, elesnek — egymásután, talpra, előre! A legtöbbben kezükre támaszkodva egyenesednek fel, vagy a puska-ágyat földre szeritve, vagy előbb térdre csuszva; fa, göröngy, kő, gyökér — mindenbe belefogód-

zik a reszkető kéz; a tömeg hason kuszik, térdre mászik előre s meg-megakad; itt sűrű a sor, ott megritkult, itt összezavarodott, amott gomolylyá lett, de mindenütt elszántság, mindenütt vad tűz a szemekben.

És aközben fogynak az erők; a nap meg perzsel, éget s mintha mindegyik mellben láng lobogna... Sebjaj; bátorság; nézzétek, még csak mennyi ut van hátra. Kevés. S aztán hátra tekintünk; elbukottak hosszú sora terjengeti karjait; sokan próbálnak felállni, de visszahanyatlanak.

Már majdnem ott vagyunk; már tán észre is vettek, még egy percz... Ah!

Egy süvöltés. Hosszan, bántón, élesen, erővel repült tova a hadsereg felett. Halk kiáltás, megrendülünk — le a földre.

Talpra! kiált megint örnagyunk hangja, mikor elmúlt a süvöltés.

És állunk valamennyien; ezélnál vagyunk; megláttak bennünket. Le a szuronyt; gyors lépésben előre... lebukni!

Uj süvöltés; hosszabb, élesebb, rémitőbb. — Talpra fiúk, ha mondom! Nézzetek hát farkasszemet a halállal. Csak nem félték talán?

Uj süvöltés; megint egy, megint egy. Sértetlenek vagyunk valamennyien, biztos helyen. Itt állunk a magashan, a csucson; most várjunk!

Itt-amott néhány házikó látszott, félig elrejtve a fák közé, mintha csak félték volna és nem akarták volna látni, mi történik odafönn. Lent pedig, egészen lent hallgatagon nézve felénk, állott Villafranca.

— Vasánap van. A nép ünnepi ruhát öl-

melyik pártnak hány helyet enged át egy-egy bizottságban. A pártok aztán közölték listájukat egymással. S azt már a parlamenti illem hozza magával, hogy elfogadják egymás listáját.

Egyforma számú szavazatot kapott mindenki — kettőt kivéve Nagy Mihályt és Sámuel Lázárt. Ezt a két urat jelölte u. i. Bánffy az igazságügyi bizottságba Emmer Kornél és Chorin Ferencz helyébe. A Tiszaklikk pártfogásába vette a két mellőzött koristeust Tisza István gróf és Hegedüs Sándor fel is szólallak tegnap mellettük, de Erdély miniszter ragaszkodott hozzá, hogy kihagyják őket.

A mai szavazásnál a szabadelvűpárt tagjai közül sokan törölték Nagy Mihály és Sámuel Lázár neveit, de azért keresztül ment Bánffy listája.

Nagy Mihály és Sámuel Lázár tehát tagjai lesznek az igazságügyi bizottságnak, ott fogják kifejtteni bámulatos jogászai tehetségüket. Emmer és Chorin pedig mehetnek — naplót bírálni.

A populus Bánffyanus győzött ezuttal is, de a szabadelvűpárt »kompakt összetartásán« csorba esett.

A Házban a költségvetést hétfőn tárgyalják.

Ki építi a villamos vasutat.

— A közúti vasut felebbezése. —

Tegnap letelt a nagy terminus: a villamos vasut építésére teendő *legeslegutolsó* ajánlat beadásának határideje.

Csak természetes, hogy Nagyvárad város közönsége élénken érdeklődik a villamos vasut létesítése iránt, mert ennek az olcsó s jó forgalmi eszköznek már régen érzi hiányát.

Tegnap este már több ízben telefonon kérdésközdtek szerkesztőségünkben, hogy adtak-e be az eddigi ajánlattevők újabb ajánlatokat a villamos vasut építésére.

Tegnap estig három beadvány is érkezett be dr. *Bulyovszky* József polgármesterhez, de ezek közül csak egy az *ajánlat*, a másik kettő

aligha volna alkalmas másra, minthogy az ügyet huzzák-halasszák.

A *közúti* vasut ugyanis a helyett, hogy újabb ajánlatot nyújtott volna be, *megfelebbezi* a január 13-iki közgyűlés azon határozatát, a melylyel január 20-át tűzi ki az újabb ajánlatok beadására határidőül. Ez a határozat ugyanis — szerinte — helytelen volt.

A másik beadványt *Lukács* Béla, a Magyar forgalmi bank r. t. elnök-igazgatója adta be s ezt a pénzügyintézet annak a hírnek a megczáfolására tette, mintha a közúti vasutnak nem volna elegendő pénze a villamos vasut kiépítésére. A bank kötelező nyilatkozatot tesz, a mely szerint a villamos vasut építéséhez szükséges tőkét szolgáltatja a közúti vasutnak.

Hát ezt a nyilatkozatot csak most tartották szükségesnek előrántani? Ez lényeg azt mutatja, hogy eddig aligha rendelkezett a közúti vasut a szükséges tőkével; hisz az a hír, miszerint pénzüik nincs, már régi keletű s újabbban, a biztosíték felemelése óta nem is emlegette senki.

Mint értesülünk, *Lukács* Béla, ki tegnap Nagyváradon tartózkodott, konferált hosszabb ideig dr. *Bulyovszky* József polgármesterrel.

Lukács Béla erősen érvelt a mellett, hogy Nagyvárad város törvényhatósága helytelenül járt el akkor, midőn a közúti vasut-társaságon kívül olyan ajánlkozóval is tárgyalt, a kinek a miniszteriumtól nincs engedélye.

Gyönyörűen is állana akkor Nagyvárad az egyedüli vállalkozóval. Hol lenne az eddig elért s tekintélyes pénzügyi előny a városra nézve?!

Hiszen minden elfogulatlan embernek be kell ismernie, hogy az összes eddigi kedvezményt csak a budapesti társaság versenye idézte elő. Emlékezzünk, hogy mielőtt a budapesti társaság ajánlatát beadta volna, a közúti vasut embereinek eszközben sem volt, hogy a villamos telep helyét pénzért adja a város. *Ma már 100 ezer forint van érte felajánlva.*

Különbö is az teljesen a város joga, hogy kinek adja át utait, tereit a szükséghez képest villamos vasut céljaira. Az engedély kinyerés a miniszteriumtól, a vállalkozó dolga. Óriási

összegű kötelezettségekbe csupán kockázatra egy társaság sem megy bele.

A közúti vasut-társaság fentebb említett felebbezésében kéri az ügyet addig függőbe tartani, a míg a felebbezést a miniszter elintézi.

Ebbe azonban, teljes biztonsággal hisszük, hogy nem megy bele Nagyvárad város törvényhatósága.

A felebbezésből csak az látszik, hogy a közúti vasut nem komoly pályázó, s kibuvót keres az újabb ajánlat alól. Tulajdonképpen pedig ez az első szoroson meghatározott terminus az ajánlatok beadására.

Nagyvárad város törvényhatósága nem kiskorú, hogy ilyen felebbezésekkel meg lehessen ingatni azon törekvésében, miszerint végrevalahára határozzon a villamos vasut építése ügyében.

A harmadik beadvány a *budapesti* társaság zárt ajánlata, a melynek tartalmát természetesen nem tudhatjuk.

Jövő csütörtök, január 27-én a rendkívüli városi közgyűlésben fogják felbontani.

Allat az emberben.

Mult évi június hó elején megemlítettük a mezősasi »nábob bűntényét, ki egy Kovács Juliánna nevű 19 éves cigány leány nyakát elmetsette s ott hagyta mint halottat, hogy el ne árulhassa az ő gonosz tettét.

Kovács Juliána a Pusztá-Toldról Mező-Sásra vezető uton ment a mult évi május hó 28-án dulután haza felé Mező-Sásra, utközben Bogdán Károly mezősasi gazdaember utolérte őt s beszédbe ereszkedett a leánnyal, kit különben is régebben ismert. Bogdán Károly őt bagóval kínálta meg, majd a leányt megragadta s a földre leteperve nemtelen vágyát akarta kielégíteni, de a leány részéről ellentállásra talált, a leány védekezett, sikoltzott, s azzal fenyegette Bogdánt, hogy otthon feleségének elbeszéli a történetet, erre Bogdán, hogy a leány árulója ne lehessen, a mellére térdelt a leánnyal, zsebéből bicskáját elővette s azt mondván »nem fogsz elárulni, mert

tőt és vigan ment ki az utcára, aztán a templomba, aztán elvégezte a dolgát, mint akár-melyik más vasárnapon, nyugodtan, elégedetten . . . Nekik egy nap olyan, mint a másik. Ki tudja, vajjon segít-e, mi történik itt! Pedig anya van köztük sok, kinek a fia katoná . . .

És tovább füzve az álmodozást, láttam azt a sok asszonyt, mint térdelve a templomban, ájtatosan, imádkozva . . . És fürkésztem arcaikat, s ezt mondtam magamban: Ez itt ni — ez ez, ez katonának anyja; és minden ágyudördülésnél elsápadni és reszketni láttam.

Hirtelen hangos kiáltást hallunk, a katonák mind felugranak, a tisztek vezénylenek: »Helyre!« A sorok újjáalakulnak s aztán minden csendes.

Megint egy kiáltás s a tisztek mind ismétlik »szuronyt szegezz!«

És mind a négy zászlóalj szuronyt szegez aztán megint csend.

— Mi az? Mi történt? — kérdik valamennyien.

Az ezredes szárnysegéde lóháton odaérkezik, közeledik őrnagyunkhoz és mond valamit neki.

— Előre! kiált az őrnagy.

A zászlóalj megindul, áthalad a magaslaton, aztán az ellenség oldala felől leszáll a lejtőn. Azok a kik hátul vannak, köztük én is, nyakukat előrenyújtják, forduloak jobbra, balra, hogy lássák, hová mennek. Hiába, nem láthatni semmit: az első század egészen elzárja a kilátást.

Egy helyen az utolsó csapat egy kis emelkedésre jut és én a távolban, a fákön át, valami moz-

gást, valami villogást látok . . . Ugyanabban a perczben egy irtóztató csattanás és jobbról, balról, fölöttünk, előttünk, mindenütt éles süvöltések; pár lépésnyire tölem iszonyu kiáltások, a távolban egy nagy fehér füstfelhő s aztán ismét egy hatalmas szózat: Szuronyt szegezz!

A zászlóalj rendetlenül, összegomolyodva, lassu léptekkel juthat csak előre.

Uj kiáltás: Savoja!

Egy lelkesült üvöltés s a zászlóalj előre törtet, gyorsan rohamlépésben; nem látni mást, csak füstöt; uj csattanás; uj süvöltések; előre, előre.

Álj! Megállj-t futt a trombita.

Hol vagyunk? Hol az ellenség? Mit csinálnak? Mekkora füst!

A zászlóalj szét van szóródva. Ott egy ház áll. Mintha lődöznének belőle.

S a puskaropogás közt újra hallatszák a kiáltás: Szuronyt szegezz! A zászlóalj előretörtet . . . hová megyünk? merre járunk?

Semmit sem látni. Hah! ott egy kapu — bezuzzuk. Egy udvar, ellenség, egy zászló — bátorság — rajta.

A zászló körött élő bástya, tele mozduatlan szuronyokkal. Az első sor hamar elbukik, de a többiek, akik állnak mint oszlopok, megtörik a támadó dühe, s most záporként hullnak a csapások, amelyeket csak érezni, de látni nem lehet; a szuronyok keresztveződnek és élesen összezsengve fűdnek egymáshoz; szilánkokra törve, recsegnek a puszkák; szörnyű folytott hangu üvöltések; lihegés és nyögés, amint neki csap egyik a másiknak; a fegyvereket

már most csak égnek tarthatják; a tömeg mindinkább összegomolyodik, már csak dula-kodásról lehet szó; a két ellenfél zavart csoporttá bonyolul, összepréselve, ember ember hátán; a katonák megkapják egymás szuronyát fojtogatják egymást, gáncsot vetnek egymásnak, leszoritják egymást a földre, megint föl-ugranak, elesnek, megint felkelnek, sápadtan, összeszorított fogakkal, hajadon és vértől borított fővel. Az egyik érzi a másik tüzes lehetét; hirtelen egy arcz elkékül, egy-egy fej szinte kifordult szemgolyóval hátrahanyatlik, a tér esetekekkel van fedve s a zászló körött mindinkább kisebbedik a csoport.

Az ellenfél zászlósának éppen mellébe hatolt egy szurony. »Fogd!« kiált elhaló hangon s már másnak kezében a zászló.

És ez alatt foly a harc a ház minden részében. A zászló védői kimerültek.

— Adjátok meg magatokat! Kiáltanak a mieink.

— Nem! — felelnek azok fojtott hangon. — Meghalunk.

Egyszerre harsány kiáltástól hangzik vissza az egész ház. Ugyanabban a perczben a gomolyból egy katoná alakja válik ki, az ellenség zászlójává! kezében, büszke, magasra emelt fővel, rongyosan és vérezve.

— Éljen! dörgi száz torok a ház minden részéből.

S most trombita-harsogás hallatszák. — Mi ez? Mi történt? Takarodó? Hogy-hogy? Lehetetlen . . . Csend!

S megint megszólal a trombita; őrnagyunk felkiált:

meghalsz, a leány nyakát a nyakcsigályaig elvágta, s ott hagyva őt haza távozott.

Kovács Juliánna bár a sok vérvesztés által igen elgyengült, mégis összeszedvén magát Mező-Sasra haza ment, utközben többeknek jelek által elmondta a vele történeteket, másnap az előjárásnak is elmondta s Bogdán háza elé menve, reá mutatott, hogy ott van az ő gyilkosa.

Kovács Juliánna súlyos sérüléseivel Biharvármegye közpórházába szállították be, hol 2 és fél hónapi ápolás után sérülése begyógyult ugyan, hanem beszélni nem tud, hangját teljesen elvesztette.

A csendőrség előtt Bogdán Károly tettét beismerte első nap, másnap azt tagadta, de a csendőrök által a közpórházba a sértett nőhöz bekísértetett, ki bár akkor élet halál közt lebegett, ráismert gyilkosára s jelekkel elmagyarázta, hogy ez akarta őt megölni.

A vizsgálatot a b.-ujfalui kir. járásbírósa vette át, hol Bogdán Károly szintén beismérésbe volt. Letartóztatása alatt b.-ujfaluban valamelyik letartóztatott társa azt tanácsolta neki, hogy tesse magát eskórosnak az talán hasznára lehet. — Bogdán ezt meg is kísérlette, sőt szüleinek s nejeinek tiltott uton levélben is tudomására akarta adni, hogy a bíróság előtt mondják be az ő eskóros állapotát, hogy abban régóta szenved, — de ez a levél a bíróság kezébe került. — Bogdán Károly mindazonáltal színelte az eskóros állapotot hónapokon keresztül, sőt a büntett elkövetését is tagadni kezdte. — A kir. törvényszék elrendelte Bogdának az orsz. gyűjtőfogház megfigyelő osztályába leendő szállítását, hol Bogdán 3 hónapon át állott megfigyelés alatt, előbb ott is színelte az eszelősséget s eskórosságot, míg később bevallotta, hogy ő teljesen egészséges elméjű s csak mások tanácsára színelte a nehéz kört csupán azért, mert azt hitte, hogy ez által a büntetés alól menekül.

A kir. törvényszék Bogdán Károlyt szándékos emberölés büntettének kísérlete miatt vád alá helyezte.

— Vissza! Hátrálunk!

— Hátrálunk? Mi? Most? Miért? Tévedésnek kell lennie! Hisz az lehetetlen.

De már künn vagyunk a házból, s az őrnagy odamutat az utra, melyen a többi zászlóalj már visszafordult.

— Szent Isten! Hátrálunk... Kapitány ur, kapitány ur, az istenért, mért hátrálunk? Miért kell most hátrálunk?

A kapitány nem szólva semmit, az ellenség oldala felé fordul és kiterjeszti karját a síkság felé, mintha mutatni akarna valamit.

Odanézek...

Végtelen hadoszlopban jön az ellenség mögöttünk, elveszve a rónaság mérhetetlen zöldjében.

— De kapitány ur! kapitány ur! Hát a többi hadtest? a többi hadoszlop? hol vannak? mit csinálnak? miért nem jönnek?

— Hm! felelt ő, vállat vonva. Csak voltak.

— Hát vesztettünk? Vesztettünk, mi? kiáltottam kétségbeesetten.

— Ugy látszik.

Ránéztem katonáimra, aztán megint a közelgő osztrák csapatokra, aztán Villafrancára, s arra a csodálatos lombard síkságra, arra a szép égre, azokra a szép hegyekre.

— Oh én szegény hazám! sóhajtottam. Földre ejtettem kardomat... és sirtam, mint egy gyermek.

A nő, aki meghallgatott, tenyerébe hajtá fejét és gondolkodott.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

A vasárnapi népszerű felolvasások tárgysorozata január hó második felében:

1898. jan. 23. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Tóth Mihály »A festékanyagokról«, — kísérletekkel.
1898. jan. 30. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Türr Lajos »Magyarország és Ausztria közjogi viszonyai, dualizmus.«

Január 22. Tiszti estély.

» 26. A »Katholikus Kör« táncszestélye a Zöldfában.

» 30. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése.

» 30. A katolikus kör közgyűlése d. e. fél 11 órakor.

Február 1. Városi bál a Sasban.

» 5. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.

» 6. Az ev. ref. egyház bálja.

» 8. 9. Jegyző szigorlat.

» 13. A 48-as Népkör táncszestélye a Zöldfában

» 19. Tiszti estély.

* **Negyven esztendeje kanonok.** Fővárosi laptársunk az »A l k o t m á n y« azt ujságolja, hogy a váradi káptalan február 2-án fogja tartani nagyérdemű prépostjának, N o g á l l p ü s p ö k n e k 40 esztendő kanonoki jubileumát. Gyorsabban telik az idő mintsem gondolnánk. Nogáll püspök már tavaly betöltötte váradi kanonokságának negyvenedik esztendejét — jubileum nélkül. Ezt a jubileumot különben Várad szegényeinek kellett volna megtartaniok, a kik immár több, mint 40 éve érzik az ő jótékony szívének kifogyhatatlan bőkezűségét. Most különben jubileum nélkül is nagy okuk van örülni Várad szegényeinek és Nogáll püspök ur nagyszámu tisztelőinek, mert éppen a napokban épült fel valóban súlyos betegségéből ez a nemeslelkű főpap. Engedje Isten, hogy sokáig legyen még módjában gyakorolni azt, a mi áldott szívének oly nagy gyönyörűséget okoz, a jótékonyt.

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** Nagyvárad város törvényhatósága tudvalevőleg elhatározta, hogy a villamos vasut ügyében még január hónap folyamán rendkívüli közgyűlés összehívására kéri fel B e ö t h y László főispánt. A rendkívüli közgyűlésnek akad még egy tárgya, az iskolák építésének kérdése. A rendkívüli közgyűlés a jövő csütörtökön, január hó 27-én lesz délután 3 órakor.

* **A pázmáneum igazgatója.** A Pázmány Péter által alapított s nevét viselő bécsi magyar papnevelő intézet, melyből annyi sok jelese került ki a magyar klérusnak, új igazgatót nyert. Mint értesülünk V a s z a r y Kolos bibornokhercegprimás gróf S z é c h é n y i Miklós jáki apátot, volt udvari papját nevezte ki erre a fontos és diszes állásra.

* **Az irlalmas rend magyarországi főnöke,** kir. tanácsos, a Ferencz József-rend lovagja Füzy Szaniszló kiadta azon betegeknek jegyzékét, kik az irlalmasrendek magyarországi összes kórházaiiban az 1897. év lefolyása alatt vallás és nemkülönbség nélkül felvétettek és ápolattak. A kimutatás szerint az 1897. évben felvétetett 11279 beteg, az ápolási napok összege 340,279. A nemes szerzet nemcsak Istentől remélhet jutalmat az önfeláldozó működéséért, de saját öntudatában és az emberiség haláljában is találja fel a megérdemelt elismerést!

* **Uj karkáplán.** Rácz Pál új misés papot, ki vasárnap tartotta Késmárkon, szülőföldén primiczióját, a sályi plebánossá lett T a r n a y Károly helyére székesegyházi karkáplánná nevezte ki a bibornok-püspök.

* **A január 22-iki napfogyatkozás.** Szombaton, e hó 22-én ritka természeti tüneménynek leszünk szemtanúi. A felkelő napot 223 ezredrészben elsötétítve fogjuk láthatni a keleti szemhatáron. Olyan lesz a nappali csillagzat, mintha egy picinyke kis darabot levágtak volna belőle. Mintegy 3/4 óráig marad a napkorong így megcsontitva, aztán ismét visszanyeri régi teljes tányéralakját. Tőlünk nyugatra Francia-, Angol- vagy Spanyolországban még

annyt sem látnak a január 22-iki teljes napfogyatkozásból, ellenben más vidékeken szerencsésebbek, mint mi és a borzalmisságban is fenséges tüneményt, a mint világos nappal hirtelen beáll az éjszaka s minden elsötétül, teljességében fogják megbámulhatni. A hold kupalaku árnyéka a mikor a nap előtt elvonul égi pályáján, a földet az egyenlítő tájékain éri és pedig először a Kongó északi részein. Innen az árnyék keleti irányban halad és pedig Közép-Afrikán át a Somali-félszigetre ér, aztán következnek India, Tibet, Mongol- és Mianzsuországek, a mely utóbbi országban a hold árnyéka ismét elhagyja földünket. A felsorolt utvonaltól északra és délre a fogyatkozás csak részleges, így Budapesten is a hold e században nem lesz látható napfogyatkozás.

* **Egy leányka temetése.** Tegnap ment végbe Májercsik Annuska temetése óriási részvét mellett. A nevelő apára való tekintettel megjelentek az árvaszéki úlnökök és tisztviselők is, kiken kívül egészen megtöltötték a résztvevő ismerősök a gyászház udvarát. A sokat szenvedett leányka koporsójára sokan küldtek koszorukat, többek közt a Hant, Jerszák, Kágyi, Paczkó, Bura, Oláh családok és az elhunytak iskolatársnői. A beszterelést dr. Vucskics Gyula plebános végezte. A temetést szokott pontossággal és fényvel Germán Károly temetkezési intézete rendezte.

* **Fölfedezett ó-kori térkép.** A régi Palesztina egyik legvirágzóbb pontja volt Mabea város, mely a holt-tenger északi partjától nyugatra terült el s különösen a rómaiak világhatalma idején játszott szerepet. A jelenleg itt folytatott ásátásoknál különösen szép mozaikművek kerültek napfényre, de néhány ó-keresztény bazilika romjai is nagybecsűek. Egyik ilyen első századbéli bazilika épségben fennmaradt alapzatára a mult évben egy görög-keleti templomot akartak építeni s eközben az elhordott földréteg alól óriási mozaikpadló került napfényre, mely egy nagy térképet ábrázolt. Sajnos, hogy az ott dolgozó napszámosok sokkal barbárabbaknak bizonyultak azoknál, kik Krisztus után a 600-ik évben Mabea városát elpusztították. A napszámosok csakánnyokkal nekiestek a mozaikpadlóknak és azt mint fölösleges salakot eltávolítani iparkodtak. Szerencse, hogy Koiklydes, jeruzsálemi görög lelkész, az építkezés ellenőre, másnap épen kirándult ide s fölismerve a lelet rendkívüli becset, a rombolást azonnal beszüntette. Ily módon sikerült neki a 20 méter széles mozaikból 11 méternyi széles darabot megmenteni s néhány apróbb törmelékkel. Ez a régi földabrosz főleg azzal tér el a mai térképektől, hogy a térkép feje az északi oldal helyett a keletre esik. A mozaik Tyrusig, Phönizia fővárosáig terjed, talán tovább is ért, mielőtt szétrombolták. Fölismerhető rajta a Sinai-hegy, valamint Gosen tartomány határai. De itt is rombolás látszik s ugyanaz a sors érte a térképnek Mabeadát ábrázoló részét is. Az épségben maradt részen a Jordán folyó széles medre látható, melynek két partját a fatörzsekből vert hid köti össze. Ugy a Jordán mint a Nilus folyó halaktól hemzseg. Teljes épségben látható Jeruzsálem városa. A régiek módszere szerint a térképen minden várost csak egy-egy kapuval jeleztek, de itt a régi Jeruzsálem látképe is látható: az előkelőbb épületek fekete, fehér, sárga és kétféle vörös és zöld tónusban. A damascusi kapu át nagy térség látszik (a mai »oszlóptér«), melynek nevét addigéle nem bírták kiszűnti. De a térképen világosan látható a karcsu, fekete oszlop, mely valaha itt állt. E térről remek oszlopsorokkal diszitett két utca szeli át a várost. Nyugaton a szent sir és ettől jobbra a Dávidtorony is látható.

* **A bagaméri zendülők,** A bagaméri véres zendülés elcsendesedett, a községet a katonaság és csendőrség tartja megszállva. A vizsgálatot a helyszínen már befejezték s a fő bűnösöket és azok büntársait letartóztatták. A község jegyzője: S á r t o r y Gyula, látván a személye elleni gyűlöletet és elkeseredést, hir szerint leköszönt állásáról. — Az elfogott

bűnösöket tegnap szállították be a nagyvárad kir. ügyészség fogházába. Ezek a következők: Löseai Sándor, Juhos József, id. Bertalan Sándor, Gy. Lakatos János, Gy. Lakatos István, Rácz Ferencz, Vida József, Győri György, Győri József, Prekup József, Nagy Lajos, Nyuró Benedek, Szász Imre, Szücs András, Vécsei Sándor, B. Armás Sándor, Somogyi József, Rácz Dániel, Józsa Imre, ifj. Szabó Dániel, Jeremiás Dániel, Liuska Baróth József, Szilágyi Imre, Czako József, Szurkos Mihály, Jeldes (Nagy) Sándor, Szilágyi József, B. Nagy Sándor, Lakatos Lajos, Dobolán Jersei József, Z. Kovács Dániel. Hatóság elleni erőszak és gyújtogatásért vannak letartóztatva.

* **Bimbó hullás.** A köztisztelőben álló Knapp családnak gyásza van. Knapp Mihálynak, néhai Knapp Ferencz testvérének 9 éves kis leánykája: Margitka tegnapelőtt elhunyt. A drága kis halott temetése ma délután 3 órakor lesz. — A családi gyászjelentés a következő:

Knapp Mihály és neje szül. Ketzler Matild a magok, valamint kis leánykájok Teréz és az összes rokonság nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a szerető jó gyermek, illetve testvér és rokon **Knapp Margitkának** folyó év január hó 19-én d. u. fél 4 órakor életének 9-ik évében a mindenható kifizetés akaratából történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága kis halott hült hamvai folyó hó 21-én d. u. 3 órakor fognak Szent László-tér, Kovács házból a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és az olasz sírkertben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztesség tételre a mélyen megszorodott család rokonait, jóbarátait és ismerőseit tisztelettel meghívja. Nagyvárad, 1898. január 19. Áldás és béke az élte hajnalán kiszenvedett drága hamvakra.

* **Mit jelent antiklerikális?** A francia akadémia szótárkészítő munkásságában a minap az antiklerikális szóhoz ért. A titkár a következő jelentést indítványozta: antiklerikális az, aki ellene van annak, hogy a papság a politikába beavatkozzék. Felállt azonban a hercegi padokról az egyik akadémikus és tiltakozott a magyarzat ellen. Határozottan ellene vagyok, — mondá — hogy klérus politikába avatkozzék, de azért mégsem tekintem magamat antiklerikusnak. A titkár ekkor azt javasolta, hogy legyen az antiklerikális jelentése egyszerűen annyi, hogy a klérus ellensége. Most meg egy másik akadémikus állt fel, aki az akadémia tagja és kijelentette, hogy ő antiklerikális, de azért korántsem ellensége a klérusnak. Ilyen formán azután a tudós testület nem tudott megegyezni a szó értelméről felől és végre is félretették. Negyven év múlva újra reá kerül a sor, — addig talán megtisztult az antiklerikális forgalma. Pedig a dolog igen egyszerű. Antiklerikális annyit jelent, mint egyház és vallás gyűlölet. Ezt tudjuk a praxisból.

* **Lestyán Károly meghalt.** Olvasóink bizonyára emlékezni fognak **Lestyán Károly** tragédiájára. A szerencsétlen ember sarkadi jegyző volt, aki azután több fegyelmi vétséget követett el, amiért tavaly három évi fegyházra ítélték. Lestyánt az ítélet jogerőre emelkedése után Szamosujvárra vitték és ott élt. Szamosujvárt a László gőzmalom bűnyében oly gyászos szerepet játszott **Konda Samunak** lett ezellátarsa és nemsokára feltételes szabadságra bocsátották volna. Most a helybeli törvényszék azon értesítést vette az itteni kir. ügyészségtől, hogy Lestyán Károly, a még csak 44 éves élet-erős ember e hó 14-én szívizélhűdés következtében Szamosujvárt meghalt.

* **Harapós művész.** Szombaton történt, Münchenben, hogy az éjjeli órákban egy kávéházban, az ugynevezett »művészasztalnál« üldögélt egy kisebb bohém kompánia. Szóbeszéd között Beyrer szobrász fölöttébb zsidó-ellenes kijelentéseket tett. Mikor aztán Beyrer eltávozott, utána sietett az asztaltársaság egyik tagja, Königsberger festő, egy ottani dussgazdag zsidó nagykereskedőnek egyetlen fia. Ez aztán, utolérve Beyrert felelősségre vonta és heves szóvita után pofon cserdítette,

vagy kétszer. Azonban Beyrer sem volt rest; torok rakadta emezt és — leharapta jobb fülét, de tőből, aztán képen bajtva őt, ott hagyta faképnél. Königsberger, kinek dusan csörgedezett füle csonkjából a vér, visszatért a kávéházba. Innen azután ekspedniczió indult ki az elzúllott fülért. Megtalálták, vissza hozták és momentán fel is varrta két jelenlevő orvos Königsberger fejére. Az eset, mely csak most jutott nyilvánosságra, meglehetősen feltűnést kelt Münchenben város szerte, különösen a göndör fültű és lábú lakosság körében.

* **Megtámadott földművelő.** **Blága Flóra** hegyköz-kovácsi lakos a múlt napokban bevásárolni jött be Nagyváradra s midőn estefele ittas fővel a sertés vásártéren keresztül ment, egy magas 30—40 éves barna férfi megtámadta, a földhöz vágta és a gomblyukához fűzött bugyelárisát, amelyben nagyobb mennyiségű pénz volt, leszakította és elvitte. A rendőrség a barátságatlan idegent körözi.

* **Schakspeare új köntösben.** Schakspeare »Antonius és Kleopatra« című tragédiáját, kellő átdolgozások és simítások után, »Kleopatra« czimen színre hozták a napokban a madridi Teatro Espanolban. Bár a czimszerepet Spanyolország legnagyobb tragikája Querrero Mária játszotta s bár a többi szereplők és a kiállítás is előrendűek voltak, — mégis az »Epoca«-ban Madrid legelső kritikusa így nyilatkozik a darabról: bizonynyal rosszabb még annál is, mintha Kubában vesztettünk volna el valami döntő ütközetet.

* **Körözött tyuk tolvaj.** Grám Sylveszter helybeli lakos udvaráról **Boros József** ismert csavargó több darab tyukot és kappant elloptott. A tettest eddig nem sikerült megtalálni és így a köröztetése lett elrendelve.

* **Tolvaj cigány.** **Gávrís György** botyáni cigány **Dicker Sándor** ugyanottani birtokos házához gyakran szokott bejárni. E hó elején Dicker néhány métermáza tengerit küldött a cigánynyal **Trifon János**hoz. A cigány azonban a tengerit a saját házához vitte s midőn néhány napra rá a csendőrség nála házkutatást tartott a tengeriből a cigány már néhány vékát elhasznált a saját céljaira. Ugyanazon házkutatás alkalmával több darab ruhaneműt találtak, amelyeket a cigány neje lopott Dickerétől. A lopást feljelentették a váradai járásbírósnak.

A párisi diákelethez.

A jelenlegi párisi diáktüntetésekkel kifolyólag egy rendkívüli szellemes szatíráról közöl a tegnapi Figaro Capus Alfréd tollából. A jóízű apróság a következő:

Diák: (inasához) Jean, mit csináljak ma? . . . Szavamra, néhány nap óta annyira el vagyok foglalva, hogy azt sem tudom, hol áll a fejem.

Jean: (előveszi jegyzőkönyvet) Hogy mit csináljon? Hát ezt én, nagyobb biztonság okáért, feljegyeztem. (Olvas) 10 órakor diákgyűlés . . . Megszerkesztése azon feliratra, a melyet a tanuló ifjuság a köztársaság elnökéhez fog intézni.

Diák: Abán, tudom már, . . . ez az a felirat, melyben felkérjük az elnököt, hogy az országban ismét állítsa helyre a rendet.

Jean: És hiszi ön azt, hogy lesz foganatja a feliratra?

Diák: Erről biztos vagyok. Az elnök csak is erre vár. Olvasd tovább.

Jean: (olvas) Egy órakor Jzoulet tanár kifütyölése.

Diák: Sajnos, erre ma nincs időm. Egy órakor éppen feliratot szerkesztünk, a melyben felkérjük a kínai császárt, hogy a keleti kérdésben ne hirtelenkedje el a dolgot. Ez már mégis csak fontosabb, mint Jzoulet tanár kifütyölése.

Jean: Ön tehát nem megy ma fütyölni?

Diák: Nem. Te majd helyettesítesz.

Jean: Ugy lesz. (Valaki csöngel) Látogató!

Diák: Ha Méline miniszterelnök a látogató, vezess be azonnal.

Jean: Igenis. (Kinéz és néhány pillanat múlva bejön.)

Diák: Nos, ki az?

Jean: Az ifju ur egyik professzora, a ki látogatóba jött.

Diák: (türelmetlenül) Már megint egy llyesféle! Tegnap óta ez a harmadik.

Jean: Elküldjem?

Diák: Nem, engedd csak be. Jobb az ilyen-nel röviden végezni.

Professzor: (belép) Önhöz jöttem, kedves ifju barátom . . .

Diák: Kérem, tiszteit tanár ur, csak minél rövidebben! Jean bizonyára megmondta önnek, hogy nincs egy percnyi szabadidőm sem. Nos, mi tetszik?

Professzor: Arra akarom kérni önt, kedves gyermekem, hogy helyiely-közel látogasson el előadásaimra. Az új év kezdete óta egyetlen egy ballgatómat sem láttam.

Diák: Hogy eljárjak előadásaira? nagyon szép; mindez azonban attól függ, hogy mily időtájt akar ön előadást tartani?

Professzor: Délután 2 órakor.

Diák: No, akkor lehetetlen; déltán két órakor rendszeren utcai inzultusokat rögtönzünk.

Professzor: Határozza meg tehát ön a legalkalmasabb időt.

Diák: (rövid gondolkodás után) Ejjétkor, 12-től 1/21-ig éppen van egy szabad félórám. Megfelelő lenne önnek ez az időpont?

MULATSÁG.

A kath. kör. tánczestélye. A kath. köri tánczestély rendező bizottsága holnap este 6 órakor tartja a kör helyiségében III. biz. ülését, melyre a tagokat tisztelettel meghívom. Nagyváradon, 1898. január 20. **Imrik Gusztáv**, elnök.

A p.-szöllősi olvasó-egylet bálja. A legszébb eredménnyel kecsegtet a p.-szöllősi kaszinó ez idei tánczestélye. A dr. **Kassay Kálmán** elnöklété alatt működő rendező bizottság a tegnapi gyűlésében a bál határidejét február hó 13-ára tűzte ki a Jépinchezben. A rendezés körül felmerülő különböző teendőket **Lówy Miksa** sörgyáros elnöklété alatt egy külön bizottság végzi; a meghívókat pedig a jövő hét folyamában fogják szétküldeni.

A középtanodai tánczestély. Tegnap este tartotta meg a középtanodai ifjuság **Neufeld Béla** tánczestélye vezetése alatt sikerült tánczestélyét. Itt ugyan nem hiányzott a jókedv. A zsenge ifjuság oly tüzzel tánczolt, hogy soha jobban. Nem igen ujrátak semmit, hanem dühösen tánczoltak, megállás nélkül, a míg csak a zene szólt. A tánczosnők valóságos virágos kerttel ékeskedtek, 25—30 rózsán aful nem igen adta egy sem. Virág és ifjuság egytűvé való, — hiszen ami ezen kívül van, az már ugy sem kávéház. Kivilágos kivirradtig tartott a hejehuja, az magától érthető. A sikerült estélyen 34 pár tánczolta az első négyest.

A szonnyok: Spitzer Mórné, Kepes Jónásné, Klein Miksáné, Fleischer Miksáné Weiszlovits Adolfné, Magyar Gyuláné, Ujfalussy Dezsóné, Szita Józsefné, Mittheiler Edéné, Deutsch Simonné, Sanditz Adolfné, Szilágyi Jánosné, Ösztreichelné, Berger Lajosné, Markovits Sámuelné, Weiszlovits Lajosné, Kurländer Lajosné, Krasznay F. Mari, Fleischer Lajosné, dr. Jakab Lajosné, Fleischer Ignáczné. Váradai Manóné, Fleischer Jakabné, Fehér Izraelné.

Leányok: Spitzer Margitka, Kepes Sárika, Klein Aranka, Klein Ilona, Fleischer Irén és Vilma, Berkovits Boriska, Magyar Erzsike, Ujfalussy Giza, Beliczay Irén, Szita Amália és Jolán, Mittheiler Jolán, Schönberger Irma, Szilágyi Erzsé, Böszörményi Giza és Ilona, Berger Irén, Weinberger Irén, Fehér Paula, Weiszlovits Ilona, Kurländer Margit, Harbig Margit, Krasznai Elza, Jakab Margit, Kemény Margit, Fleischer Mariska, Kállay Rafae, Mustahberger Szeréna.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör közgyűlése. A nagyváradí katolikus körnek 1898. évi január 30-án d. e. 10 és fél órakor tartandó rendes évi közgyűlésére a kör összes tagjait tisztelettel meghívja az elnökség. A közgyűlés tárgyai: a választmány évi jelentése. Az 1897. évi pénztári számadás, illetve a számvizsgáló bizottság jelentése feletti határozat hozatal. Az 1898. évi költségvetés megállapítása. A választmány és a tisztikar megbízása lejárván, ennek választás utján való újjáalakítása.

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazon rokonok, jó barátok, ismerősök és me boldogult kis nevelt leányunk iskolatársai, ugy ez utóbbiaknak szülői, kik igaz őszinte részvétükkel mindannyian szívesek voltak osztozni felejthetetlen emlékü nevelt-leányunk Májercsik Anna elhunytával ért pótolhatatlan veszteségünk okozta mély fájdalomunkban: fogadják e helyen is hálás köszönetünket. Nagyvárad, 1898. január hó 20.

Hant Gyula és neje Kraul Anna.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradí kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Bócz Géza.*

2564. Todorean Serentie — Solymosi László — helybenhagyva.
2720. Hegyán Juon — Duma Medrea — megváltoztatva.
2493. Gergár Flórenné hagyatéki ügye — helybenhagyva.
2677. Gergár Ávrám hagyatéki ügye — megváltoztatva.
2541. Alb Antonie hagyatéki ügye — helybenhagyva.
2794. Sehc Károlyné hagyatéki ügye — részben megváltoztatva.

Előadó: *Molnár Géza.*

4244. Salánki Imre lopás — részben megváltoztatva.
4309. Kovács János család — helybenhagyva.
4312. Daeszky Tedér orgazdaság — visszautasítva.
4405. Kertész Ferencz testi sértés — helybenhagyva.
4418. Veres Józsefné lopás — föloldva.
4419. Nyikora Kosztáné gondtl. ok. emberölés — részben megváltoztatva.
14. Özv. Modog Miszuné gyujtogatás — föloldva.

Előadó: *Nagy Ferencz.*

4392. Heller Mór okirat hamisítás — helybenhagyva.
4430. Hajdus János magánlak sértés — visszautasítva.
4437. Böttger Henrik testi sértés — helybenhagyva.
4438. Demján János testi sértés — helybenhagyva.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Németből: — plex.

11.

Egy kissé elhallgatott, de nemsokára folytatá:

— Hátha mégis összeszednéd magadat és ma este beszélnél atyáddal? Már csak azért is Fredericó, hogy tisztába jöjj a dologgal s az ügy anyagi részével. Ea már most kijelentem neked, hogy nem akarok terhedre lenni s magam akarom megkeresni betevő falatomat.

Mindjárt meg is teszem az első lépéseket s remélem, hogy sikerülni fog a dolog és akkor türelemmel fogom bevárni, míg az ég felettünk ismét kiderül. Majd csak eloszlanak egyszer a fellegek! Aztán meg Fredericó! Még ha megis szakad a viszony közted és atyád között, elvégre is nem vagy te férfi, nem tudnál két karoddal dolgozni és mint családod ősei, magadnak vagyont szerezni? Ugyan szedd össze magad! Hogy eshetsz egy ilyen összeg felett kétségbe? Járd sorba ismerőseidet! Tárd fel előttük helyzetedet s ha kell kösd le nekik egy részét az örökségednek!

— Igen helyes, Angelina. Már erre is gondoltam. Bizvást hiheted, hogy örökké motoszkál a fejemben, mint találhatnék számunkra hamarosan egérutat. De hiába minden! Nem tudok senkit, a ki nekem pénzét felajánlaná.

Angelina csüggedten hajtá le fejét. Szólni akart még valamit, de könnyei megakadályozták a beszédben s csak nehéz, görcsös zokogása hallatszott.

Fredericó mélyen meghatva közeledett szerencsétlen barátjánához, azután gyengéden magához vonta és szeretetteljesen megecirógatta őt.

* *

Midőn Fredericó másnap délben szülei nyaralóját felkereste, már ott találta a meghívott vendégeket. Askán és Pontus Williám is ott voltak. Ez utóbbi nagyban csapta már a szelét Felicita körül. Az asztalhoz való telvonulás alkalmával azonban nagy kiábrándulás érte Williámot, mert egy előtte teljesen ismeretlen fiatal hölgyet kellett karjára fűzni, míg a szép Felicita Gründerob tanár oldalán lépkedett az asztalhoz.

Fredericó Zsófia mellett ült s a szép, fiatal és élénk természetű lány pár pillanat alatt ismét teljesen hatalmába kerítette őt.

Ezuttal üzleti ügyekről kellett Fredericónak csevegni. Zsófiát most a hamburgi cégiroda kezdte érdekelni.

— Mi kiviteli kereskedést üzünk — felelel neki Fredericó. — Szállítunk a külföldre mindent, a minek csak értéke van; u. m. zongorát, csementet, esőköpenyt; továbbá képeket, butorokat, élelmi cikket, üveget, porcellánt, diszárúkat, gyógyszerészeti cikket, fa-és vasárúkat, fegyvereket és műtárgyakat s egyszersmind puskaport, hajó felszerelési cikket, hangszereket, stb.

— És kiknek szállítják ezen árúkat?

— Vannak odaát képviselőink s itteni irodánk vagy ügynökök útján, vagy egyenesen érintkezünk a fogyasztó közönséggel.

— És honnan veszik az árúkat?

— Összeköttetésben vagyunk valamennyi európai céggel és tudtukra adjuk mire és mennyire van szükségünk, vagyis megtudjuk, hol kapjuk kedvező árban a legjobbat; ezt aztán megrendeljük s vagy vasuton, vagy hajón ide hozatjuk. Mintán pedig a megérkezett árúkat megvizsgáltuk, ismét csomagokba szedjük, bepakoljuk és a tulsó tengerre induló hajókra rakjuk. Egy egész külön tudomány ez, a mihez még az árubiztosítás és a kíséző levelek kiállítására is tartozik.

Elengedhetetlenül szükséges továbbá az áruberakodás ellenőrzése. E végből egy irodatisztünk mindennap megjelenik a dockokban. De most jut nekem eszembe: sohasem tett még Nagysád egy kirándulást a kikötőben?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A várnai néppárt jelöltje.

Budapest, január 20. (Saj. tud. táv.)
Várnán a néppárt Markovics szemináriumú igazgatót lépteti föl.

A Székely—Richternotz párbaj.

Budapest, jan. 20. (Saját tud. táv.)
Székely hírlapíró és Richternotz hadnagy között lefolyt véres párbaj egyik hősről, Richternotz hadnagyról halálhír terjedt. Sima meglátogatta és a hír valótlannak bizo-

nyult. Sebe azonban rendkívül súlyos. — Székelynek két hétig ágyban kell maradnia. Sebe szintén veszedelmes.

Sipeky lemondása.

Budapest, jan. 20. (Saját tud. táv.)
Mivel a várnai mandátumban pótvizsgálatot rendeltek el, Sipeky mandátumáról lemondott.

A magyar hajósok Zolának.

Budapest, jan. 20. (Saj. tud. táv.)
A magyar hajósok egyesülete Zolához üdvözlő sürgönyt küldött.

Felirat a spanyol regenskirálynőhöz.

Budapest, jan. 20. (Saját tud. táv.)
A madridi lapok Romero Robledonak, valamint több más képviselőnek és szenátornak Mária Krisztina regenskirálynőhöz intézett feliratát közlik, amely a kamarák összehívását kívánja és azt mondja, hogy az új kormányzatnak a cortez közreműködése nélkül történt behozatala az Antillákön a történelemben példa nélkül áll. A felirat aláírói az alkotmánynak ezért a megsértéséért elhárítják magukról a felelősséget és történelmi áttekintést nyujt annak a reprezentatív kormányzatról, a melyet védelmökbe vesznek. A kormány-
nak össze kellett volna hívnia a kamarákat, már csak azért is, hogy az ország s az egész világ előtt kimutassa a kubai háboru törvényességét. Az egybeírás elmulasztása következtében az autonomia pártkérdéssé sülyedt le. A felirat aláírói nem tévesztik szem elől, hogy milyen nehézségekkel kell a királyságnak megküzdnie, — azt hiszik azonban, hogy bizonyos kötelességet teljesíteni kell.

A német birodalmi kamatlábok.

Bécs, január 20. (Saj. tud. távirata.)
A berlini birodalmi bank a váltóleszámitolási kamatlábat 4, a zálogkamatlábót 5%-ra szállította le.

Az angol kincstári kancellár beszéde.

Budapest, január 20. (Saját tud. távirata.)
Hicks-Beach kincstári kancellár beszédében, a melyet Bristolban tartott, azt mondotta, hogy ez év pénzügyi bevételeiben jelentékeny felesleg lesz, most azonban stagnáció állott be. A gépmunkások sztrájkja dolgában kijelentette a kincstári kancellár, hogy a tengerészeti depesement nem lesz képes az új hajók építésére szükséges pénzt megfizetni. Kinára vonatkozólag Hicks-Beach ugy nyilatkozott, hogy a kínai kormány Angliához fordult azzal a kéréssel, támogassa a japán hadikárpótlás fedezésénél. A tárgyalások folynak, de ha még nem járnának is sikerrel, Angliának minden esetre meg kell tenni minden tőle kitelhetőt, hogy kimutassa barátságos érzületét Kína iránt, a szükség napjaiban Angliának ragaszkodnia kell a fennálló szerződési jogokhoz és gondoskodnia kell arról, hogy az ország kereskedelmének megmaradjanak mindazok az előnyök, a melyeket most élvez.

Újabb tüntetések Franciaországban.

Budapest, január 20. (Saj. tud. táv.)
A Havas-ügynökség jelenti: A tegnapi este nyugodtan folyt le. Toulouseban az este antiszemita tüntetést rendeztek a

diákok, de minden kihágás nélkül. Nantesben és Rouenben is voltak antiszemita tüntetések. A rendőrség mindkét helyen több letartóztatást eszközölt.

A Dreyfus-ügyhöz

Budapest, jan. 20. (Saját tud. táv.)

A »Journal« Gallifet tábornoknak egy nyilatkozatát közli, melyben kijelenti, hogy legkevésbé sem gondol arra, hogy a Dreyfus-afférben interveniáljon.

Chamberlain lord Krétáról

Budapest, jan. 20. (Saját tud. táv.)

Chamberlain gyarmatügyi miniszter a múlt éjjel Liverpoolban beszédet mondott; a melyben Krétára vonatkozólag kijelentette, hogy az európai koncert lehetetlensége balsiker volt minden résztvevőre nézve, de Angliát ezért koholni nem lehet. A mostani helyzet elviselhetetlen és a végtelenségig semmi esetre sem tarthat. Angliára nézve elő állhat az a kötelesség, hogy meg kell óvni a függetlenségi jogát és önállóan kell eljárnia.

KÖZGAZDASÁG.

A természet téli működése.

A természet pihen, de a mellett folyton működik télen is. Előkészíti a talajt a legközelebbi termésre. Ennél az előkészítésnél a legfőbb szerepe az élelnek van, amennyiben a növények annál több tápanyagot nyernek, minél több élellyel képes a földbe behatni. Minden tehát, a mi a talajon van, elősegíti egyúttal az anyag képződését is.

A fagy a földben levő apró kövekre és szántóföldjeink talajára osztó hatással van. A kis köveket még apróbb részekre osztja szét s így a levegő hova — tovább nagyobb felületet talál, melyre bontólag hathat. Igen fontos e tekintetben a nehéz agyagos földnek szétomlása a megfagyott göröngyök olvadásánál, amennyiben ez által a föld tulajdonsága rövidebb, hosszabb időre igen előnyösen megváltoztatik.

Az előbb igen szívós, mindenhez odatapadó, vagy kemény göröngyös agyagdarabok meglazulnak s könnyen megművelhetők, a mi oly előny, mely egy a szántásnál, mint a kapálásnál mutatkozik legjobban. Az olyan talajt, mely a télen jól átfagyott, a rákövetkező nyáron igen könnyen lehet megművelni, a mi különben minden gyakorlati gazda előtt eléggé ismeretes.

A téli fagyok a levegő hatását a talajba nagyban elősegítik, az által, hogy különösen nehéz, agyagos földben repedések támadnak, melyeken át a mindent felbontó élellyel a föld belsejébe hat s ott működik. Homokos és humuszos talajokon is repedések nem támadnak, de az ily talaj, már anélkül is oly alkotásu, hogy a levegő szabad behatását mi sem gátolja.

Van a télnek az említett kívül még egy más igen fontos feladata is, a föld nedvességét nem nyerhet, a növényzet nyáron csak tengődni fog. A nedvességgel az alsóbb rétegek telnek meg, hogy így növényeiket a szükség idején, tehát száraz nyáron vízzel táplálják.

Bármily esős is a nyár, ez a téli nedvesség hiányát sohasem fogja pótolni, mert a nyári esőnek csak kis része hat le az alsó rétegbe, a legnagyobb része pedig gyorsan elpárolog a mi télen kevésbé történhet, vagy éppen nem, akkor ha a földet hólepel borítja, mely alatt a nedvesség, más távozási utat nem talál, vagy a földbe fog szívárogni s azt telíti.

Ha tehát a természet téli pihenése mellett sem télen, hanem folyton működik, a gazdának a ki azt akarja, hogy a természet e működése annál eredményesebb legyen, szintén jut feladat, mely abban áll, hogy a természet működését a maga részéről elősegíti, könnyíteni igyekezzék, az által, hogy a talajt jóvaló és megfelelő művelés által nyitva tartsa, hogy minél több nedvesség szívároghasson annak alsó rétegeiben.

Különösen arra a gazdára nézve fontos, hogy földjeiket ősszel megszántsák s így előkészítve adják át a télnek, kiknek nehéz agyagos földjeik vannak. Az ily földeket még akkor is kellene a tél bekövetkezése előtt felszántani, ha a talaj nedves s ha a szántás által nagy göröngyök támadnak is, melyeket a téli fagy és az élellyel behatása majd porhanyókká tesz. Az ily földektől, melyekbe a téli nedvesség könnyekben felszívároghat, aránytalanul jobb termőt remélhetünk.

A télre való szántást, tehát egy gazdának sem kellene elmulasztani, mert az által, csak magának okoz veszteséget, ép úgy mint a saját termését szaporítja ez, ki a természet működését elősegíteni igyekszik.

A mezei egér által okozott károk. A gazdát érő csapások sorozatát betetéli legújában a mezei egerek nagy mérben való elszaporodása. E sorok irójának alkalma volt közelebről az országot keresztül kasul utazni, s sajnosan kellett tapasztalnia, miszerint kevés része az országnak kiméltetett meg a mezei egerek pusztításától. A hosszú és száraz ősz felette kedvezett ez apró ellenségeink elszaporodásának, a melyekkel szemben a gazda tétlenül kénytelen nézni azok pusztítását. Mert van ugyan az egerek pusztításának számtalan elméleti módja, hisz közelebről is a földművelési miniszter által e tárgyra vonatkozólag kiadott utasításokat az ország legtöbb lapja közölte — a melyek legnagyobb része a gyakorlatban kivihetetlenek — avagy oly költségesnek, oly fáradságosnak bizonyult, hogy bizony nagyon kevés gazda szánja rá magát azok alkalmazására. Egyedül a Löffler-féle bacillusokkal való oltás, s a tovább fertőzés által való pusztítás látszik egyszerűnek, s olyannak, mely a gyakorlatban való alkalmazást is elbirja, azonban ugy látszik, hogy a pusztításnak ezen módja még nincs kellőleg kipróbálva vagy eléggé tökéletesítve, mert tudunkkal nagyon kevés helyen alkalmazták ezideig.

Szerencse csak az, hogy az amugy is tulajdonos őszi vetésekben eddig egyáltalán semmi, avagy csak igen kevés kárt tettek az egerek; annál jobban tönkre tették a lóheréseket és luczernásokat, hol is a vastag husos gyökerek könnyen hozzáférhető, bővíben levő, kedvező táplálékát képezi az egereknek. Láttam luczernásokat és lóheréseket, melyek rosta módjára voltak át és át lyukasztva. Hogy az ily módon tönkre tett luczernások és lóherések alig fognak jövő évben kaszálást adni, az iránt alig van kétség, pedig hát különösen a felvidéken, de az ország más részeiben is nagyon sok gazdaság van, a hol kizárólag lóhere, luczerna, zabos búkköny s talán a luczerna és lóhere nem ad kielégítő természetet. Ha ilyen helyen azután a luczerna es lóhere nem ad kielégítő termést megvan a kalamitás, a következő télen, az állattenyésztés rovására szalmát kell etetni, avagy takarmányt pénzen venni.

Résen kell tehát az ilyen gazdaságban állani, s ha már az egereket kipusztítani nem volt lehetséges, tavasz beálltával — a mikorra maguktól is elpusztulnak — mindent elkövetni, hogy a lóherés és luczernásokat megjavítsuk. Fő dolog a hiányokat újabb mag elszórásával is pótolni, s a talajba könnyen oldható, a megromgált gyökérzet által könnyen felszívható tápláló anyagot juttatni, hogy így a növényzet hamarabb indulhasson erőteljes fejlődésnek. — Ebből a célból a talajt kora tavasszal, mielőtt a föld annyira száraz, hogy az ökör nem hagy nyomokat, rétboronával keresztül kasul erősen meg kell boronáltatni, majd pedig gyéren lóhere illetve luczerna maggal, továbbá gipszel vagy még inkább szuperfoszfát gipszel beszórni.

Köztudomásu, hogy a szuperfoszfát gipsz mily nagyszerű hatással van a lóhere és luczerna félékre s mily óriási mértékben emeli azoknak termés átlagát. Ha valami segít az egerek által megromgált lóherések és luczernásokon, hát csakis a szuperfoszfát gipsz, avagy a trágya gipsz. Ennek a kiszórása után esetleg még egyszer ringboronáltjuk a talajt, s nyugodtan várjuk az eredményt, mely ilyenformán bizonyára nem marad mögötte azon eredménynek, melyet adott volna ugyanazon talaj, az egerek pusztítása nélkül.

A sertés-zárlat feloldása. Megemlékeztünk annak idején arról, hogy a rendőrség a Szálka korcsmára a sertés zárlatot elrendelte. A miniszter ebből az ügyből kifolyólag a múlt hét elején a zárlatot az egész város területére elrendelte. Tegnap a rendőrség, mivel egy megbetegedés sem történt a zárlatot az egész város területére feloldotta.

TOZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru búzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, jan. 20.

Buza őszre	—	—	—	—	9.35
Buza tavaszra	—	—	—	—	11.81
Tengeri	—	—	—	—	5.19
Rozs őszre	—	—	—	—	8.60
Zab őszre	—	—	—	—	6.30

Értéktözsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, jan. 20.

Oszták hitel	—	—	—	—	355.60
Magyar hitel	—	—	—	—	382.25
Allamvasut	—	—	—	—	84.2
Déli vasut	—	—	—	—	81.
Rimamurányi	—	—	—	—	248.
Magyar jelzálog	—	—	—	—	275.
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	254.
Villamos vasut	—	—	—	—	278.
Salgótarjáni	—	—	—	—	602.
Iparbank	—	—	—	—	101.25
Budapest közuti	—	—	—	—	276.50
Kereskedelmi bank	—	—	—	—	1450.

Bécs, jan. 20.

Az irányzat gyenge.

Oszták hitel	—	—	—	—	357.75
Magyar hitel	—	—	—	—	384.50
Allamvasut	—	—	—	—	84.5

Hivatalos arányok

Budapesti áru- és értéktözsde 1897. január 20-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	121.25
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	99.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	121.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	101.
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-81	—	—	—	—	121.75
Magyar földterhentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	97.25
Italmézési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	101.
Rorvát-szlavon földterhentesítési kötvény	—	—	—	—	97.25
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	154.
Tizszabályozási es szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	140.
Oszták járadék papírban	—	—	—	—	102.25
Oszták járadék ezüstben	—	—	—	—	102.25
Oszták járadék aranyban	—	—	—	—	121.50
Oztrák korona járadék	—	—	—	—	102.25
1860. oszták államsorsjegyek	—	—	—	—	144.50
Oszták magyar bankrészevény	—	—	—	—	935.
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	381.75
Oszták hitelintézeti részvény	—	—	—	—	355.20
Paris vista	—	—	—	—	341.75
20 márkás arany	—	—	—	—	951.
Német birod lmi márká	—	—	—	—	588.20
London vista	—	—	—	—	120.05
Paris vista	—	—	—	—	475.50
20 márkás arany	—	—	—	—	14.76

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Pompás Kanári-előénekeseket

küld utánvétel mellett,

éneklő képességükhöz mérten

8—20 Mark értékben.

8 napi próbaldó.

Ugyancsak czélszerű kalitkákat,

(Gesangs und Rollorkäfig)

melyeket minden nagyobb kiállítás kitüntetett.

Árjegyzék ingyen.

W. HEERING, St.-Andreasberg (Harz) 427.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1897. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.											
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.						
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 08	1 31	6 00	2 40	6 12						
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagyvárad >	10 29	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 23	3 05	6 59	4 07	7 40						
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 37	4 06	7 44	5 09	9 23						
Bucsa >	—	—	—	—	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.											
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	—	—	5 17		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.						
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	1 17	6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 38	11 17	5 40	9 24	7 57						
Élesd >	1 48	7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 38	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 48	12 36	8 15	10 37	8 53						
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	—	—	6 21	P.-Ladány érk.	5 24	1 45	9 45	11 40	9 46						
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	—	—	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértes.											
Várad-Velencez >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	—	—	7 08		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.						
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	—	—	7 22	Debreczen i.	8 35	4 17	Nagy-Léta-	5 25	1 05						
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 31	5 11	Vértes ind.	—	—						
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Bagos >	9 44	5 22	M.-Pályi >	5 47	1 30						
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velencez >	—	—	—	—	1 46	H.-Pályi >	10 08	5 46	H.-Pályi >	6 03	1 48						
M.-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	—	—	2 19	M.-Pályi >	10 23	6 00	H.-Bagos >	6 18	2 05						
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 50	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 47	2 34						
B.-Ujfalu >	3 18	9 22	12 29	12 05	4 16	Élesd >	3 04	7 56	3 21	4 56	3 32	Vértes érk.	10 46	6 20	Debreczen é.	7 25	3 18						
Sáp >	3 38	9 36	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	4 08	Sáránd—Derecske.											
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	—	—	4 36		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.						
P.-Ladány >	4 03	10 03	1 34	1 19	5 50	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	5 03	Sáránd ind.	9 41	5 21	Derecske ind.	6 00	1 49						
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 6	4 53	6 31	—	Sáránd érk.	10 00	5 40	Sáránd érk.	6 20	2 09						
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Arad—Nagyvárad.											
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.						
Nagyvárad—Szeged.						Szeged—Nagyvárad.						Nagyvárad—Arad.						Arad—Nagyvárad.					
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.					
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35									
Ósi >	10 30	4 36	7 44	4 44	11 05	7 57	Ósi >	10 30	4 36	7 44	Kurtics >	5 39	11 49	10 07									
Less >	10 48	4 56	8 06	5 39	11 54	9 38	Less >	10 48	4 56	8 06	Kétegyháza >	6 14	12 28	10 54									
Cséffa >	11 03	5 12	8 29	7 00	2 33	4 50	Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Békés-Csaba >	6 47	1 19	11 39									
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	7 27	3 05	5 26	Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Gyula >	7 27	3 05	5 26									
Kötegyán >	11 46	5 57	9 37	7 47	3 27	5 56	Kötegyán >	11 46	5 57	9 37	Sarkad >	7 47	3 27	5 56									
Sarkad >	11 57	6 09	9 51	7 56	3 39	6 09	Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Kötegyán >	7 56	3 39	6 09									
Gyula >	12 21	6 34	10 21	8 23	4 10	6 47	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Szalonta >	8 28	4 10	6 47									
Csaba >	2 10	7 22	4 42	8 42	4 34	7 18	Csaba >	2 10	7 22	4 42	Cséffa >	8 42	4 34	7 18									
Orosháza >	3 10	8 32	5 48	9 04	5 00	7 51	Orosháza >	3 10	8 32	5 48	Less >	9 04	5 00	7 51									
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	9 21	5 19	8 16	H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16									
Szeged >	4 35	10 20	7 55	9 32	5 30	8 31	Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31									
Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.						Vaskóh—Belényes—Nagyvárad						Nagyvárad—Gyoma						Gyoma—Nagyvárad.					
	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Th. v. sz. sz.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.		V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.									
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	4 30	4 30	2 30	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40												
V.-Velencez >	4 05	2 51	4 42	4 42	2 43	Ósi >	6 09	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 40												
Félix-Füred >	4 32	3 13	5 09	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 23												
Kardó >	4 50	3 27	5 37	5 37	3 52	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 55												
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	5 58	5 58	4 15	Körös-szeg >	7 02	3 36	Véztő >	6 12	5 36												
Tasádfő >	6 07	4 31	6 10	6 10	4 27	Szakál >	7 39	4 05	Kót >	6 38	6 08												
Drág-Cséke >	6 30	4 45	6 19	6 19	4 37	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 28												
Magyar-Cséke >	6 50	4 58	6 35	6 35	4 58	Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 0												
Dusesd >	7 05	5 12	6 56	6 56	5 19	Iráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 1												
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	7 10	7 10	5 34	Kót >	9 19	5 14	Sakáll >	7 48	7 4												
Hollód >	7 58	5 58	7 31	7 31	6 03	Véztő >	9 44	5 32	Körös-szeg >	8 11	8 3												
Gyanta >	8 12	6 11	7 55	7 55	6 34	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8												
Sólyom >	8 38	6 36	8 07	8 07	6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8												
Borz >	8 53	6 50	8 26	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 1												
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	8 40	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 32												
Tasádfő >	9 18	7 13	8 54	8 54	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva						Érmihályfalva—Nagyvárad.											
Magyar-Gyepes >	9 27	7 17	9 01	9 01	8 31		Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.	Vegyes v.												
Kardó >	9 40	7 47	9 27	9 27	8 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 45	Érmihályfalva ind.	5 05	5 25												
Félix-Füred >	10 04	8 09	9 40	9 40	8 55	B.-Püspöki >	7 17	6 02	Érselind >	5 37	6 06												
Szudrics >	10 27	8 09	10 01	10 01	9 09	Bihar >	7 46	6 25	Székelyhid >	6 14	6 51												
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 21	10 11	10 11	9 19	Paptamási >	8 18	6 53	Nagykánya >	6 27	7 05												
Vaskóh érk.	11 12	8 49	10 11	10 11	9 19	Gyapoly >	8 36	7 08	B.-Diószeg >	6 42	7 25												
Székelyhid—Margitta						Margitta—Székelyhid						Nagyvárad—Érmihályfalva						Érmihályfalva—Nagyvárad.					
	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.									
Székelyhid ind.	10 02	8 —	4 35	4 35	4 45	Margitta ind.	4 35	4 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 45	Érmihályfalva ind.	5 05	5 25									
Apátkeresztur >	10 56	8 46	4 46	4 46	4 57	Monos-Petri >	4 46	4 57	B.-Püspöki >	7 17	6 02	Érselind >	5 37	6 06									
V.-Ábrány >	11 12	9 —	4 57	4 57	5 10	V.-Ábrány >	4 57	5 10	Bihar >	7 46	6 25	Székelyhid >	6 14	6 51									
Monos-Petri >	11 24	9 11	5 13	5 13	5 29	Apátkeresztur >	5 13	5 29	Paptamási >	8 18	6 53	Nagykánya >	6 27	7 05									
Margitta érk.	11 35	9 21	5 54	5 54	6 10	Székelyhid érk.	5 54	6 10	Gyapoly >	8 36	7 08	B.-Diószeg >	6 42	7 25									
Szombatság-Rogoz—Dobrest.						Dobrest—Szombatság-Rogoz.						Nagyvárad—Érmihályfalva						Érmihályfalva—Nagyvárad.					
	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.									
Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	4 22	4 22	6 36	Dobrest ind.	4 22	6 36	Nagyvárad ind.	6 50	5 45	Érmihályfalva ind.	5 05	5 25									
Nánhegyes >	6 34	8 21	4 32	4 32	6 46	Nánhegyes >	4 32	6 46	B.-Püspöki >	7 17	6 02	Érselind >	5 37	6 06									
Dobrest érk.	6 44	8 31	4 56	4 56	7 10	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 10	Bihar >	7 46	6 25	Székelyhid >	6 14	6 51									

A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve.
 A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.
 A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.